

פרשת

שמות

שנה ב'

גליון מס' 52

גברי תורת משה

שיחות ודרשות של זקנינו

מורינו הגה"צ

רבי משה הלוי טורק זצוק"ל

שנמסרו לתלמידי תשב"ר

על פרשת השבוע

העלון יו"ל לאור בקשתו הרבה של מו"ז זצוק"ל הכ"מ
אשר ביקש ואף כתב זאת בצוואתו הק'
וז"ל "ורק בעיקר לחזק בעניני חינוך"

ניתן להשיג את העלון מידי שבוע מיום ה' בערב
אצל המו"ל משפחת בלוי רחוב ברטנורא 9 ב"ב

בבקשה אנא תרמו בעין יפה להוצאות הדפסת העלון
והנציחו את יקירכם בטל' המכון.

לקבלת העלון מידי שבוע במייל וכן להארות והערות יש לשלוח למייל למכון

כמו כן ניתן להוריד את העלון מידי שבוע
מהאתר של דרשו www.dirshu.co.il
ומהאתר של בינינו beinenu.com

מכון "זכרו תורת משה"

ברטנורא 9 בני ברק 03-6186876

6186876@gmail.com

שכתוב: הב' מ. בלוי ני"ו הקלדה: הר' י. בלוי שליט"א
הגהה ועריכה: הרה"ג ר' ש. א. בלוי שליט"א
עימוד וגרפיקה: הר' ד. בלוי שליט"א

© כל הזכויות שמורות

"זכל המרבה לספר בציאת מצרים

הרי זה משובח"

לקראת התחלת לימוד ספר שמות בשעטו"מ היה מעורר סבנו זצוק"ל מידי שנה כי רצוי שכל הורה ומחנך יקדים ללמוד היטב את הפרשיות הבעל"ט, שמות, וארא, בא, בשלח, יתרו, וס"פ משפטים. יחד עם המדרשים על גלות וסיפור יציאת מצרים, ואף לשוחח על כך עם הילדים בשולחן שבת ובפרט בלילות שב"ק הארוכים של החורף, פשוט לספר את סיפור יציאת מצרים כפי שמובא בתלמוד ובמדרשים, והסביר בזאת סבנו זצוק"ל כי הרי בעז"ה נזכה להסב בליל הסדר שזהו מיסודות אמונתנו ושרשיה, ואבות רבים מתקשים לקיים מצווה זו בשלימות כי ימי ערב חג הפסח לחוצים ודחוקים מאין פנות אל המנוחה לעיין ולהתבונן, ואין ספק שהכנה זו היא הטובה והמועילה ביותר כדי לקיים את המצוה בשעתה בשלימות, ובזכות זה הילדים יתעוררו מעצמם בליל הסדר ויזכרו במה שלמדו במשך החורף ותפתח שיחה ערה חיה ותוססת, "כדי שלא ישנו התינוקות"

(סבנו זצוק"ל שלח את תוכן מכתב זה לעיתונות החרדית בכדי שיפרסמו זאת לרבים)

[כמו"כ סבנו זצוק"ל היה מזכיר רבות כי זכה לשמוע מפני מרן המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל שהיה מזכיר את ענין יציאת מצרים כמעט בכל שיחה במשך כל השנה]

כפי צוואת סבנו זצוק"ל כדאי ורצוי לפרסם דברים כעין אלו למען שיזכו הורים ומחנכים להתכונן ולהכין היטב את הילדים לקראת ימי הפסח הבעל"ט ויזכו להרבות בזה הרבה כבוד שמים.

בברכה שנוכה לאכול עוד השנה מן הפסחים ומן הזבחים

המו"ל מכון "זכרו תורת משה"

זכרו תורת משה
שמות תשס"ו

חשיבות השמות של השבטים
"ואלה שמות בני ישראל הבאים
מצרימה את יעקב איש
וביתו באו, ראובן שמעון לוי
ויהודה" וגו', התורה הק' בפרשת
שמות חוזרת על שמות ילדי יעקב
אבינו ששמותיהם היו חרוטים
פעמיים בחושן המשפט, למעלה
בכתפות האפוד היו כתובים שש
בכל צד, ועל החושן המשפט היו
כתובים כל השתים עשרה
שבטים, ובכח הבגד הקדוש הזה
כל זמן שביהמ"ק היה קיים יכלו
לקבל תשובה מהאורים ותומים
וכל מה שהכהן הגדול והמלך
שאלו הם קיבלו תשובה על ידי
חושן המשפט, כל כך גדולים
וצדיקים היו בני יעקב השתים
עשרה שבטי ק"ה.

הקב"ה חישב את הקיץ
ידוע לתלמידים החביבים מה
שנאמר לאברהם אבינו
בברית בין הבתרים "ויאמר

לאברם ידע תדע כי גר יהיה זרעך
בארץ לא להם ועבדום וענו אתם
ארבע מאות שנה, וגם את הגוי
אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו
ברכש גדול" כל ילד זוכר את
המאמר של בעל ההגדה של פסח,
"ברוך שומר הבטחתו לישראל,
ברוך הוא. שהקדוש ברוך הוא
חשב את הקיץ, וההסבר לזה שהרי
אצל אברהם אבינו נאמר שיהיו
משועבדים ארבע מאות שנה אבל
הקב"ה הוריד וחישב את הק"ץ -
ק"ץ זה בגימטריא מאה תשעים,
ק' זה מאה, צ' זה תשעים, בזכות
אבותינו הגדולים אברהם יצחק
ויעקב הקב"ה הוריד מאה
ותשעים שנה מהארבע מאות שנה
של הגלות, בגלל שאבותינו
התנהגו במקום מושבם כאילו
שהם גרים, אף פעם הם לא גרו
בבניינים חשובים רק התנהגו
בגרות, ובזכות זה ובזכות מעשיהם
הטובים קיצר הקב"ה את הגלות
במצרים, ובמצרים עצמו עם

ישראל היו רק מאתיים ועשר שנים, מוסיפים המפרשים שעל ידי התפילות הגדולות של הצדיקים הוריד הקב"ה עוד שמהגלות המרה ביותר היו בצער גדול שמונים ושש שנה, גם שמונים ושש שנה זה הרבה, ראינו לצערינו במלחמה השניה מה שהיטלר ימ"ש עשה במשך שש שנים באושוויץ ובעוד מקומות ה' ירחם וינקום דמם של הצדיקים הללו שעם ישראל שילם - שש מליון יהודים שנהרגו במשך שש שנים, אבל במשך המאתיים ועשר שנים שהיו בגלות במצרים קושי השעבוד היה שמונים ושש שנה.

ויקם מלך חדש

"ויקם מלך חדש אשר לא ידע את יוסף" אומר רש"י שני פירושים, א' שבאמת היה מלך חדש אשר לא ידע שכל העושר וכל הרכוש הגדול של מצרים היה בזכות יוסף הצדיק מצרים של אז

היתה כמו אמריקה של היום, וכל זה היה ע"י איש אחד ששמו יוסף הצדיק שהוא עזר למצרים להתעשר, הפירוש השני, שהוא לא היה חדש רק הוא חידש את הגזירות, ומדוע חידש את גזירותיו אומרים חז"ל במדרש אמרו המצריים לפרעה "הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו, הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ" לא הסכים פרעה המלך לעשות רע ליהודים כי הוא זכר את מה שסיפרו לו על הטובה הגדולה שעשו אבותיהם של היהודים עם מצרים, אבל אחרי שעבדי פרעה ושרי מצרים ראו שפרעה מסרב לשמוע אליהם, הורידו אותו מכסא מלכותו והכניסו אותו לבית האסורים, עד שנכנע פרעה והבטיח שהוא יעשה כל מה שיבקשו ממנו, הוציאו אותו מבית האסורים והחזירו אותו לארמון

לכסא מלכותו ומאז התחילו
הצרות על עם ישראל.

ששה בכרס אחד

"וכאשר יענו אתו כן ירבה וכן
יפרץ" אומר רש"י
ומדרשו רוח הקודש אומרת אתם
אומרים פן ירבה ואני אומר כן
ירבה, ושם קרה הנס הגדול שבכל
לידה נולדו שש ילדים, תתארו
לכם שבמשך שש שנים היתה
לאמא צעירה שלושים ושש
ילדים, "פן ירבה" אמר הקב"ה
אתם רוצים לעשות גזירה פן ירבה
אני יעשה "כן ירבה", איי ילדים,
חז"ל מספרים לנו דבר נורא על
חכמתו של יוסף הצדיק שעשה
חוקים בשעה שהוא היה מלך
והחוקים הללו הצילו את שבט לוי
להיות פטורים מהמס של העבודה
ולא עבדו עבודת פרך, איך הוא
עשה את זה? הוא עשה חוק
שכהני דת, המלמדים דת פטורים
מעבודת המלך, ויוסף הצדיק

הכנים את זה בחוקי מצרים
וממילא כשהמלך החדש עשה
גזירה לתת מס עבודה, שבט לוי
שהם היו הכהנים שלימדו את עם
ישראל הם היו פטורים, וממילא
שבט לוי לא נכללו בגזירה של
עבודת פרך, זאת היתה החכמה
האדירה של יוסף הצדיק, אבל
ילדים אתם יודעים כשתלמדו
בעז"ה את ספר במדבר אתם
תראו את התוצאות ששבט לוי
שלא היה משועבד היו השבט
הקטן ביותר, שכל השבטים ספרו
אותם מגיל עשרים עד גיל שישים
שנה, והשבט הקטן במספר היה
שבט בנימין ונמנו במספר
שלושים וחמש אלף איש, חוץ
מזה היו עוד צעירים עד גיל
עשרים ועוד היו הזקנים משישים
ומעלה, ולעומת זאת שבט לוי מנו
אותם מגיל חודש ומעלה כל שבט
לוי היו רק עשרים ושתים אלף,
תתארו לכם את ההבדל, השבט
הקטן ביותר היה שלושים וחמש

אלף מגיל עשרים עד גיל שישים
ושבט לוי כולו מחודש ומעלה היו
בסה"כ עשרים ושתים אלף,
והסיבה כי איפה הקב"ה עשה את
הנס של ששה בכרס אחד, רק על
אלה שנאמר עליהם "כאשר יענו
אותו כן ירבה וכן יפרץ" הקב"ה
הראה להם שלא יכולים לעשות
נגד הגזירות של הבורא עולם
יתברך שמו, אבל שבט לוי שלא
היו בגזירה הזאת ההתפתחות
שלהם היתה כמו היום התפתחות
רגילה.

ויעבדו את בני ישראל בפרך
"ויעבדו מצרים את בני ישראל
בפרך" פירש רש"י
בפרך, בעבודה קשה ומפרכת את
הגוף ומשברתו, המפרשים מגלים
לנו פה סוד, בפרך פה רך,
בהתחלה המצרים התחילו
לשעבד את בני ישראל בטענה
שהשעבוד שמוטל על היהודים
הוא בגלל המצב הכספי הירוד של

מצרים ולכן צריכים לעבוד, עד
כדי כך השתדלו להטעות את
הדעת של בני ישראל שלא יראו
את השקר כוונת המלוכה, וביום
הראשון המלך בעצמו תלה על
עצמו אבן לבינה, להראות את
הצורך לתת מס של עבודה למצב
הירוד, כאילו במצרים אין כסף
והם חייבים את העבודה של
היהודים, ביום השני המלך כבר
לא הגיע אבל השרים הגיעו,
ובהמשך הימים הפסיקו גם
השרים לבוא ובהמשך גם
המצרים הפסיקו לבוא, עד
שנשארו עם ישראל לבד שישעבדו
אותם בעבודה קשה ומפרכת את
הגוף, במתן תורה כתוב "ויראו את
אלוקי ישראל ותחת רגליו
כמעשה לבנת הספיר וכעצם
השמים לטהר" כאשר עם ישראל
ראו את השכינה, מספרת התורה
ותחת רגליו של השכינה היה מונח
צורת לבינה, להראות עד כמה
שהצטער הבורא עולם יתברך

שמו בצער ששעבדו את עם ישראל בצורה אכזרית כזאת.

חלום של מלך מצרים

"ויאמר מלך מצרים למילדות העברית אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה, ויאמר בילדכן את העבריות וראיתן על האבנים אם בן הוא והמתן אתו ואם בת היא וחיה" חז"ל מספרים לנו שבהתחלה פרעה התבייש לגלות את הסוד שהוא רוצה להרוג את ילדי ישראל ואת הבנות הוא רוצה שישארו בחיים, כי הוא רצה את חכמת בני ישראל לנצל רק מאחר שהחרטומים אמרו לו שהולך להיוולד ילד שיושיע את ישראל לכן ציווה להרוג כל ילד שיוולד, ילדים, כמו שיש תרגום אונקלוס בחומשים הרגילים כך יש בחומשים הגדולים יותר מקראות גדולות תרגום יונתן בן עוזיאל ושם הוא מגלה לנו סודות, כתוב

בתרגום יונתן שפרעה חלם שהוא רואה בחלומו משקל (המשקולות של פעם היו בצורה אחרת מהמשקולות של היום, פעם המשקולות היו נראים כך, היה מקל ומשני צידי המקל היו תלויים שני כלים, וכשרצו למדוד משהו היו שמים את הסחורה בצד אחד, ובצד השני היו שמים משקולות של אבן או ברזל של קילו, שני קילו, חמש קילו, וכך היו יודעים מה המשקל של כל דבר, וכך היה כאשר הגיע לקוח לקנות קילו סוכר במכולת, בעל המכולת היה לו שק גדול של סוכר והוא היה ממלא לתוך שקית כמות של סוכר ושם את זה על המשקל וכנגד זה הוא היה שם משקולת של קילו וכשהמאזניים היו שווים הוא ידע שזה קילו, בצד אחד של המשקל היה מונח כל ארץ מצרים ובצד השני היה מונח כבש והכבש הזה הכריע את המשקל, שאל פרעה את כל חרטומי מצרים מה

הפתרון של החלום הזה, ענו לו החרטומים שהולך להיוולד ילד בעם ישראל והוא ידרוש מעם ישראל להקריב כבש לקרבן והוא יוציא את עם ישראל מארץ מצרים ויחריב את כל מצרים, ובגלל זה ציווה פרעה למיילדות "אם בן הוא והמתן אותו" חשב פרעה שע"י זה הוא ימנע את קיום המושיע של עם ישראל.

לידת משה רבנו

התורה הק' מספרת לנו את לידת משה רבנו בכמה פסוקים, מפסוק "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי, ואיך שמשה רבנו נולד ויתמלא הבית כולו אורה ואיך שאמא שלו עשתה תיבה (ארגז קטן) והיא שמה אותו בסוף על שפת היאור "ותתצב אחתו מרחק לדעה מה יעשה לו" ילדים באותו יום שהשליכה יוכבד את התיבה עם משה רבנו לים סוף נזרקו שש מאות אלף ילדים לים, שישים

ריבוא, תתארו לכם רח"ל, והרשעים הללו לא נתנו לאף אחד לגשת ולהתקרב לים כי הם רצו לעשות את זה בשקט ולכן ותתצב אחותו מרחוק הם לא נתנו לראות את האכזריות הגדולה שהם עשו, אבל אני אגלה לכם מה שחז"ל מספרים לנו שהקב"ה רחום וחנון וכמו שבתיה בת פרעה הצילה את משה כך הקב"ה שלח מלאכים והם הוציאו את כל הילדים מהים, ושם קרה הנס הגדול הצלתו של משה רבנו "ותרד בת פרעה לרחץ על היאר ונערתיה הלכת על יד היאר ותרא את התבה בתוך הסוף ותשלח את אמתה ותקחה" אומר רש"י ששלחה את ידה ונעשה נס שהיד התארכה כמה אמות והיא הרימה את התיבה "ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בכה ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה" ואיך שבזכות מרים אחותו שכרה בתיה בכסף את אמו יוכבד שתניק לה את הילד בגלל

שלא רצה לינוק מנשים מצריות ואח"כ בתיה גידלה אותו בביתה כמו שכתוב "ויגדל הילד ותבאהו לבת פרעה ויהי לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתהו" רואים כאן את הנס הגדול שהרי פרעה רצה לעשות נגד הרצון של הקב"ה ולכן ציווה "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו" הראה הקב"ה לפרעה שאי אפשר לעשות נגד רצונו, והראה לו לבסוף אתה יודע מי הציל את משה רבינו? הבת שלך, ועוד הראה הקב"ה לפרעה אתה יודע איפה גדל הילד עד גיל מסוים? בביתך, מכספך, נגד הרצון של הבורא יתברך לא יתכן ללחום.

מה השם העיקרי של משה רבנו "ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתהו" ילדים יש כמה מדרשי חז"ל שמספרים לנו שלמשה רבינו היו עשר שמות,

ואף אחד כמעט לא יודע את זה, רק התלמידי חכמים הבקיאים במדרשים וגם מי שאומר את הפיוטים המובאים במחזור של חג השבועות, יש שם פיוט אחד שאומר 'טוביה למרום עלה' אתם שומעים מה קורה פה? את השם שאביו קרה לו לא יודעים, במדרש כתוב שאביו קרה לו 'חבר' אמו קראה לו 'יקותיאל' והשמות האלה רובם לא יודעים את זה ורק את השם שבתיה בת פרעה נתנה לו השם 'משה' את זה כולם יודעים, ובכל התנ"ך כתוב רק את השם הזה, מדוע? עונה המדרש, ותקרא שמו משה מכאן אתה למד שכרן של גומלי חסדים אף על פי שהרבה שמות היו לו למשה לא נקבע לו שם בכל התורה אלא כמו שקראתו בתיה בת פרעה ואף הקדוש ברוך הוא לא קראהו בשם אחר, על אף שבשמים מאד מתחשבים עם השם שילד מקבל כאשר מכניסים אותו בקדושת עם

עמרם, רק התורה מספרת לנו את השם שנתנה בתיה בת פרעה למשה רבנו, כמה מחייב הסיפור הזה של התורה הקדושה שכל ילד יהודי ידע כמה הוא חייב להיות נאמן ולהיות בן שמכבד את ההורים את המורים ואת הרבנים שלו.

שתי מעשי חסד הכנה ללימוד התורה

יש לי בן תלמיד חכם שגר בירושלים והייתי צריך אותו לדבר איתו משהו דחוף ובזמנו הטלפון לא היה נפוץ, בכל בנין שיש שמה עשרה דיירים היה אולי טלפון אחד, לא כמו היום שיש בכל בית ארבע או חמש טלפונים, בבוקר כאשר הבית עמוס בעבודה לשלוח את הבנים לחיידרים ואת הבנות לבית יעקב, טלפנתי לאחד השכנים של בני וביקשתי סליחה שאני מפריע כעת אבל אמרתי שזה דבר דחוף מאד, ניגש לטלפון ילד אחד אינני יודע בן כמה הוא

ישראל ביום שמלים אותו בברית ואז אליהו הנביא נמצא, ושמה קוראים את השם של הילד "ויקרא שמו בישראל" אבל במקרה שלנו אצל משה רבינו מאחר שבתיה בת פרעה הצילה אותו לא מוזכר בתורה אף פעם שם אחר אפילו לא את השם שקיבל מאביו ומאמו, רק את השם משה שנתנה לו בתיה.

ילדים תראו כמה חשוב העניין הזה של הכרת הטוב שהתורה"ק מחייבת אותנו להתנהג אם אדם שאנחנו חייבים לו הכרת הטוב וחייבים להיזהר בכבודו, כמה אנחנו מחויבים כלפי ההורים שלנו, כמה אנחנו מחויבים כלפי המלמדים שלנו שמחנכים אותנו להיות תלמידי חכמים ומחנכים אותנו ללכת בדרך האמת ומחנכים אותנו להיות צדיקים, מזה שהתורה לא מתייחסת על השם שקיבל משה רבנו המנהיג הצדיק של העולם מהאבא שלו

בחזרה שלום, 'איי' כך מחנכים ילדי ישראל, מאיפה לוקחים את החינוך הזה? ממה שעכשיו דיברנו התורה הקדושה לא כותבת לנו שם אחר רק את השם שנתנה בתיה בת פרעה.

משה הוריד את הכתר לפרעה
 "ויגדל הילד ותבאהו לבת פרעה ויהי לה לבן" ילדים אתם עוד זוכרים מהכיתות הנמוכות את המעשה שקרה עם משה רבינו שחכמתו היתה גדולה עד מאד, כבר בגיל צעיר ביותר כשהיה כבן שנתיים כאשר הוא ישב בחיק של פרעה והוא הוריד לו את הכתר מלכות מהראש, וזה היה סימן לא טוב לפרעה, ומזה פחד פרעה שהילד הזה הוא יוריד אותו ממלכתו, אמרו לו החרטומים תנסה, תשים לפני הילד שני צלחות, צלחת אחת עם כסף וזהב וצלחת שניה עם גחלים בוערות, אם הילד ישלח את ידו לתוך

היה אולי בן שתים עשרה ואני מבקש אותו סליחה שאני מטריח אותו בבוקר לקרוא לבני, הילד מיד הסכים ואמר לי תודה רבה, שאלתי אותו למה אתה אומר לי תודה רבה, ענה לי הילד אני חייב להגיד לך תודה רבה בגלל שאבא שלי אינו נותן לנו ללכת לחיידר עד שלא עשינו שתי מצוות של חסד והיום לא הספקתי לעשות רק מעשה אחד של חסד, עכשיו אתה עזרת לי שאני יוכל להיות בזמן בחיידר, 'אתם שומעים ילדים' אבא חינך את הילד שהולכים ללמוד תורה רק אם עשו לפני הליכתם לחיידר שני מצוות ועל ידי זה הם יצליחו להקשיב וללמוד תורה בהתמדה, אתם שומעים ילדים! אשרי לבית כזה, ילד מחונך כשיוצא מהבית אומר לאמא שלום, אבל אפילו אם האמא עסוקה להלביש את הילדים או משהו אחר, הילד לא יז מהדלת עד שהאמא תגיד לו

שהמלאך נשלח מן השמים שפרעה לא יהרוג אותו ובגלל זה ביקש משה רבינו שלא יקחו לו את הגמגום, וכמובן שבשעה שלימד משה רבינו את התורה הקדושה לעם ישראל לא הרגישו את הגמגום הזה.

וירא בסבלותם

"ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו" משה רבנו כאשר הוא גדל בבית של פרעה כולם ראו את חכמתו העצומה, והשבוע התורה הק' מספרת לנו שכל כך התרגש והתפעל פרעה מחכמת הבחור הזה שהוא שם אותו לנהל את כל הבית הגדול שלו, ולאחר שקיבל משה רבינו את התואר להיות שר וממונה על ביתו הוא מאד הצליח, ניתן לו עוד תפקיד להיות שר העבודה האחראי לכל עבודה שהיא בפקודת המלך, ולהסתובב

הצלחת עם הכסף והזהב יש צדק לפחד שלך, אבל אם הוא ישלח את ידו לתוך הצלחת עם הגחלים מקרה הוא שהוא הוריד לך את הכתר, כמובן רצה משה לשלוח את ידו לצלחת עם הכסף וזהב רק בא מלאך והטה את ידו לצלחת עם הגחלים והוא לקח בידו גחלים והכניס את זה לפיו והוא נכווה בפה ובלשון, ומזה נהיה משה רבינו כל החיים שלו כבד פה וכבד לשון וזה גרם למשה רבנו לגמגם, כמו שהיום שואלים כשיש ליהודי איזה בעיה או שצריך איזה ישועה לאן הוא הולך? לצדיקי הדור, מי היה הצדיק הדור במדבר? משה רבינו, אם כן נשאלת השאלה למה משה רבינו לא התפלל שה' ירפא אותו מהגמגום? [כמו שהתפלל על אחותו מרים כשחלתה בצרעת "ויצעק משה אל ה' לאמר ק'ל נא רפא נא לה" ומיד התרפאה] התשובה היא, משה רבינו רצה שישאר לו הזכר של הנס הגדול

בכל ארץ מצרים לפקח על העבודה, ולאן הלך משה רבינו? לארץ גושן לראות את הצרות של עם ישראל, משה רבינו במקום ללכת הביתה הלך לראות בסבלותם של אחיו במה יוכל להקל עליהם.

ומה ראה משה רבינו שם איך שמצרי רשע מרביץ ליהודי ומשה רבינו שבחכמת אחותו מרים גדל באמת בבית של אבא ואמא שלו שם למד וידע את השם המפורש של הקב"ה, (אנחנו קוראים את השם של הקב"ה שכתוב ביו"ד ה"א וי"ו ה"א כאילו שהיה כתוב 'א'ד'נ"י') אבל משה רבינו ידע לקרוא את השם המפורש כמו הכהן הגדול שהוציא את השם המפורש ביום הקדוש ביום הכיפורים בבית המקדש, ומשה רבינו הסתכל ברוח הקודש (בגיל עשרים היה לו כבר רוח הקודש) והוא רואה שהמצרי הזה לא עתיד להתגייר אף פעם וגם לא

אחד מצאצאיו הוציא משה רבינו את השם המפורש והרג את המצרי, ומשה הטמין אותו בעפר, ושוב חז"ל מלמדים אותנו דבר נורא, כאשר הקב"ה רצה להפוך את העפר של מצרים לכינים במכת כינים אמר הקב"ה "ויאמר ה' אל משה אמר אל אהרן נטה את מטך והך את עפר הארץ והיה לכנם בכל ארץ מצרים" אומרים חז"ל מדוע משה לא הכה את העפר של מצרים, לפי שהעפר הגין על משה כשהרג את המצרי ויטמנהו בחול לא היה עפר כדאי ללקות ע"י משה, וכך גם אומרים חז"ל "בור ששתית ממנו אל תזרוקו בו אבן" מה הבור מרגיש? העפר מרגיש? הוא חי? בוודאי שלא! הבור לא מרגיש והעפר לא מרגיש, אבל העדינות של האדם שהיתה לו הנאה מדבר מסוים הוא חייב לכבד את הדבר הזה, אתם שומעים! שוב נקודה של הכרת טובה ופה הכרת טובה יותר

עמוקה מהכרת טובה כלפי בת פרעה, כי היא כן הרגישה את מה שעשתה למשה שגידלה אותו היא בן אדם, אבל עפר שלא מרגיש רק זה חפץ שנהנית מהדבר הזה אל תזלזל בדבר הזה, נורא ואיום, כמה עדינות התורה הק' דורשת מאתנו, כמה עדינות דורשת התורה הק' מילד שרוצה בעתיד להיות תלמיד חכם ואדם גדול.

מרן רבינו החזו"א בטבעו היה אדם חלש מאד, והרופאים חייבו אותו ללכת מידי יום לטייל, ללמוד למד רבנו הרבה בשכיבה על ספסל אבל כשהיה מתפלפל בלימוד עם התלמידים רבנו הלך הנה ושמה בפרוזדור של הבית שלו, ופעם אחת באמצע שהלך רבנו בשעת הלימוד הנה ושמה התעייף רבנו ובלית ברירה התיישב רבנו על הארץ, פתאום רבינו שמע נקישה בדלת, וכמו אריה הוא קם וניגש לדלת, פתח

רבנו את הדלת, והנה מי עומד אחורי הדלת? 'האמא של רבנו החזו"א', לרבנו החזו"א היה בחור ששימש בקודש את רבינו, קראו לבחור ר' דויד'ל, והוא שאל את רבינו החזו"א רבי האם מותר לי לשאול משהו? ענה החזו"א בוודאי, שאל המשרת בקודש שאלה כזאת, לפני כמה דקות לא היה לרבנו את הכח ללכת עוד כמה פסיעות והרבי התיישב על הארץ ומה קרה שפתאום הרבי קם כמו אריה ופתח את הדלת, ענה לו מרן החזו"א 'איי', למה אתה לא מבין, אני מכיר את הנקישות של האמא שלי 'כלפי האמא יש תמיד כח' ובגלל זה קמתי ופתחתי לאמי את הדלת. אתם שומעים ילדים! כמה מחייב אותנו לכבד את ההורים שלנו, אינני יודע אם אתם הייתם כבר ערים פעם אחת בליל שישי מאוחר בלילה מתי שהאמא מכינה את השבת קודש, מבשלת

את הדברים הטובים, האם ילד יודע מזה? האם ילד יודע שהרבה פעמים ביום חמישי בלילה האמא עובדת כמעט עד אור הבוקר, האם ילד פעם בשבת קודש ניגש לאמא ואומר לה, אמא כל כך טעים האוכל, כל כך יפה הבגדים שלי נקיים ומגוהצים, אמא מתי הספקת לעשות את כל זה? תודה רבה אמא, זה דרך שהתורה הק' מלמדת אותנו.

רשע למה תכה רעך

"ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך" והנה למחרת בא משה רבינו שוב לארץ גושן ורואה איך ששני יהודים מתקוטטים אחד עם השני, הוא לא נתן מכה לחברו, הוא רק הרים את ידו כדי לתת לו מכה, ומשה רבינו כבר מכנה אותו בשם 'רשע', "למה תכה את רעך" למה אתה רוצה להרביץ לחבר שלך, וכאן הפעם

הראשונה שאנחנו נפגשים עם האנשים הרעים הללו שמוכרים לנו במשך חומש שמות ויקרא במדבר, 'דתן ואבירם' ומה שני הרשעים האלו עשו הם הלשינו את משה רבנו לפרעה, ופרעה דן את משה רבינו למיתה, נורא ואיום! שני רשעים מלשינים צדיק הרי הם ראו איך שמשה המית את הגוי בדרך נס, הרי הם ראו מאיזה אדם מדובר פה, והם התחצפו והלשינו אותו לפרעה ופרעה דן אותו למיתה, וקרה נס למשה רבנו שניצל מחרב פרעה, ומשה רבינו הצליח לברוח ממצרים למדין, ילדים, משה רבינו נדד מגיל עשרים עד גיל שמונים, לא היה אז טלפון ולא היה אז מכתבים והוא לא ידע מה קורה עם בני ישראל במצרים, ולא ידע מה קורה עם המשפחה שלו, ולא ידע מה קורה עם האבא ואמא שלו, כמו שכתוב "וילך משה וישב אל יתר חתנו ויאמר לו אלכה נא ואשובה אל

מיעקב אבינו שנזדווג לו זיווגו על
הבאר ולכן ישב משה רבינו על יד
הבאר מעשה אבות סימן לבנים.

**שניים מקרא ואחד תרגום
ילדים**, עצה טובה אני רוצה לומר
לכם, ידוע הרמז על
המילה "שמות" ראשי תיבות
'שנים מקרא ואחד תרגום' עכשיו
בפרט בשלושת הפרשיות האלו
תלמדו שניים מקרא ואחד תרגום
עם רש"י ובזה תכינו את עצמכם
ללילה הק' ליל הסדר, תשדלו
ילדים היטב לשמוע חידושי תורה
השייכים בעז"ה ללילה הקדוש של
ליל הסדר.

אחי אשר במצרים ואראה העודם
חיים ויאמר יתרו למשה לך
לשלום" וכל זה גרמו שני הרשעים
הללו, ולבסוף שני הרשעים הללו
לצערינו התחברו אל קורח ועדתו
ונחלקו על משה ואהרן וקיבלו את
עונשם שבלעה אותם האדמה.

ומשה רבינו במדין התנהג כדרך
אבותיו, כשראה שאין לו
משפחה ואין לו אף אחד, והקב"ה
ציווה לישא אשה, כמו שכתוב
"ויברח משה מפני פרעה וישב
בארץ מדין וישב על הבאר" למד
משה רבנו מאליעזר עבד אברהם
שחיפש כלה ליצחק אבינו והוא
מצא את הכלה על יד הבאר, ולמד

גוט שאבעס ילדים חמודים.

בשולי הגליון בחומש של סבנו זצוק"ל

מפר' שמות:

"ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף" (א, ח)

מפרש רש"י הק' "ויקם מלך חדש" רב ושמואל - חד אמר חדש ממש, וחד אמר שנתחדשו גזרותיו, "אשר לא ידע" עשה עצמו כאלו לא ידע, לכאורה זה לפי פירוש א' ברש"י, ונראה דקאי לכו"ע שלא יתכן שהעמידו מלך על מצרים שלא ידע מה שעבר על מצרים.

* *

"ויאמר מלך מצרים למילדות העבריות אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה" (א טו)

ועיין רש"י [שפרה זה יוכבד פועה זה מרים בתה של יוכבד] ובמדרש [פועה זה אלישבע בת אמינדב] אשת אהרן,

וקשה מדוע שינו את שמותם, ובפשטות כי בוודאי נעשו יולדות גם [בכדי] להכנס לבתי ישראל לחזקם, ואילו היה מפורסם שהיא [יוכבד] אשת הראש ישיבה [עמרם ובתה או כלתה] היו מונעים ממנה מטעם המלוכה, ולכן [שינו את שמם ובוה] באו כתפקיד של חסד.

ואפשר לומר כאשר נולד ילד בבית יהודי מתמלא הבית בשמחה, [זה בזמן רגיל] אחרת כאשר האם יודעת כי מחר יבא מצרי ויזרוק את הילד לים, ובשעה זו באה שפרה רחצה והלבישה את הילד [ולכן התורה אומרת את החשיבות שלהם].

ראיתי פעם תמונה מהשואה אם משחקת וצוחקת עם תינוק ושניהם צוחקים ותחת התמונה כתוב 'כך מנעימה אם יהודי'ה ילד בו בזמן שיודעת כי בעוד חצי שעה הורגים את שניהם' - וזה כדי להנעים רגעיו האחרונים, ע"כ.

וזה שפרה המיוחדת ברגעים קשים כאלו ואומרת לאם כי ישועת השם וכו'.

וגם את השם פועה אפשר להסביר בדרך זו, בהגדה של פסח "ואת הלחץ זה הדחק" כאשר אב הבית חוזר מוכה ועייף ורוצה על הארץ לנוח לרגעים ונמנע ממנו בגלל בכי של הילדים וברגעים כאלו משתיקה [פועה] את הילד, וכבר נכנסת לדירה אחרת לעשות זאת גם שם, וראוי השם "פועה" היא הגדרה נכונה לפעולה זו, ע"כ.

* *

המשך משולי הגליון בחומש של סבנו זצוק"ל

"ויגדל הילד ותבאהו לבת פרעה ויהי לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתהו" (ב, י)

במערבית של חג השבועות נאמר "טוביה למרום עלה" רואים משם שעמרם קרא לבנו טוביה, לא מוזכר בכל התורה רק שמו משה, ואפשר לומר הלימוד בעדנו מזה עד כמה חייב אדם להכיר טובה לאלו שהיטיבו לנו.

* *

"ויחר אף ה' במשה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי דבר ידבר הוא וגם הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבו" (ד, יד)

והנה העיד הקב"ה על טהרת לבו של אהרן הכהן, ועל גדלותו של אהרן הכהן, השמחה שאחיו הצעיר מקבל מלכות בזמן שכבר במצרים הנביא ד' היה אהרן. מרן החזו"א רגיל היה לומר "א מענטש דארף זיין א גוטער" אדם צריך להיות טוב לב.

* *

"ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכיבם על החמור וישב ארצה מצרים ויקח משה מטה האלוקים בידו" (ד, כ)

אומר רש"י הוא החמור של עקידת יצחק והוא שעתיד מלך המשיח להגלות עליו, שנאמר "עני ורכב על חמור" דיוקו של רבינו מהאות "ה" [החמור] הידועה,

ונוראים הדברים [החמור הוא] הטיפש שבחיות בו השתמשו למצוה [עקידת יצחק] זוכה למצוה נוספת גאולת כלל ישראל, ובהמשך ביאתו של משיח, והרי ק"ו לאדם המחוייב במצוות עד כמה הדברים מגיעים.

"מזל טוב וגדילה יאה"

ברכת מזל טוב שלוחה בזה אמע"כ ידידינו

הר"ר אהרן גולדשטיין שליט"א

חתן הרה"ג ר' שמואל וולף שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסים בתו בשעטו"מ

יה"ר שיזכו לבנות בית נאמן בישראל על אדני התורה והיראה

ויזכו לראות דורות ישרים ומבורכים

ויזכו ההורים והסבים לרוות רוב נחת דקדושה

מכל יוצ"ח בבריות גופא ונהורא מעליא

מאחלים מעומקא דליבא

מכון "זכרו תורת משה"

"מזל טוב וגדילה יאה"

ברכת מזל טוב שלוחה בזה אמע"כ ידידינו

הר"ר ניסן טורצין שליט"א

בן הרה"ג ר' חיים אהרן טורצין זצוק"ל

נכד הרה"ג ר' שמואל וולף שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בתו בשעטו"מ

יה"ר שיזכו אביה ואמה לגדלה לבעל תורה לחופה ולמעשים טובים

ויזכו ההורים והסבים לרוות רוב נחת דקדושה ממנה ומכל יוצ"ח

בבריות גופא ונהורא מעליא

מאחלים מעומקא דליבא

מכון "זכרו תורת משה"

קורא יקר! אנא עצור לנו להשיק את קיום צוואתו של רבנו זצוק"ל
להפיץ את דברי תורתו, וקח על עצמך להשתתף בהוצאות הדפסת העלון
לתרומות והנצחות חייג 03-6186876

הגליתין צידב לע"ז

הגאון הצדיק

רבי שמואל ב"ר

יצחק הלוי שולזינגר

זצוק"ל

רבה של כפר אתא
ומחותן של סבנו זצוק"ל

נלב"ע בליל שב"ק כ"ג טבת תשס"ד

ת.נ.צ.ב.ה.

הונצה ע"י נכדו

הר"ר אברהם חיים טורק שליט"א

לזכר עולם יהיה צדיק

לע"נ זקננו הגדול

מגדולי מחנכי הדור הגה"צ רבי

משה ב"ר דב הלוי טורק

זצוקללה"ה

נלב"ע ערש"ק ח"י כסלו תשפ"א

~~~~~

ולע"נ רעייתו זקנתנו הדגולה

מרת **טשרנא** ב"ר דוד ע"ה

נלב"ע ז' מרחשון תשס"א

ת. נ. צ. ב. ה.

